

بسمه تعالی

شرح و شرایط شغل مسئول فنی معدن - ویرایش دوم

کد شغل: ۲۰۰۱

۱ - کلیات

ماده ۴۳ - متقاضی موظف است برای صدور پروانه بهره‌برداری اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - سپردن تعهد لازم مبنی بر اجرای مفاد فنی طرح بهره‌برداری مصوب زیر نظر اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن با توجه به ضوابط، معیارها و دستورالعمل‌های وزارت و ارائه مستندات مربوط

ب- ارائه تضمین پرداخت حقوق دولتی معادل شش ماه حقوق دولتی

پ - سپردن تعهد لازم در مورد اجرای تبصره (۲) ماده (۹) قانون حسب مورد

ماده ۱۰۳ - دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی موظف است مفاد آیین‌نامه ایمنی معدن و سایر دستورالعمل‌های مرتبط با ایمنی، بهداشت و ضوابط زیست‌محیطی را رعایت کند.

ماده ۱۰۲ - دارنده مجوز عملیات معدنی و صنایع معدنی موظف است از خدمات اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن در انجام امور فنی و حرفه‌ای فعالیت‌های معدنی بر اساس ماده (۴) قانون نظام مهندسی معدن مصوب - ۱۳۷۹ استفاده کند.

تبصره ۱ - عملیات معدنی و صنایع معدنی باید زیر نظر اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن انجام شود. تشخیص موارد استثنا به عهده وزارت است.

تبصره ۲ - مسوولیت فنی عملیات معدنی و صنایع معدنی باید بر عهده اشخاصی باشد که طبق قانون نظام مهندسی معدن و ضوابط مربوط دارای صلاحیت فنی لازم بوده و توسط متقاضی یا دارنده مجوز به این منظور تعیین و به وزارت معرفی شوند.

تبصره ۳ - در مواردی که دارنده مجوز، صلاحیت لازم را برای تصدی مسوولیت فنی عملیات معدنی داشته باشد، می‌تواند. طبق ضوابط مربوط این مسوولیت را به عهده گیرد.

ماده ۱۰۵ - دارنده پروانه عملیات معدنی و یا نماینده او و مسوول ایمنی موظفند در صورت بروز حادثه بلافاصله مراتب را به مراجع قانونی گزارش و در اسرع وقت وزارت را در جریان حادثه قرار دهد.

ماده ۱۰۴ - تعیین مسئول فنی در شرایط زیر نیز ضروری است:

درمورد اجازه برداشت‌های صادره طبق ماده ۱۳ قانون معدن و ماده ۴۹ آیین‌نامه اجرایی آن، چنانچه عملیات استخراج با استفاده از مواد منفجره صورت گیرد و یا میزان استخراج مورد درخواست بیش از ۵۰۰۰۰ تن در سال باشد، متقاضی مکلف است مطابق شرایط

این شرح شغل، مسئول فنی تعیین و معرفی کند.

۲ - صلاحیت فنی

مسئول فنی معدن باید دارای پروانه اشتغال در رشته استخراج معدن و در یکی از زمینه‌های طراحی، نظارت یا اجرا و با بزرگترین پایه پروانه اشتغال حداقل ارشد، ۱، ۲ و ۳ به ترتیب برای معادن درجه ۱، ۲، ۳ و ۴ باشد. موارد استثنا توسط وزارت صنایع و معدن تعیین می‌شود.

طبق تبصره ۳ ماده ۱۰۲ آیین‌نامه اجرایی قانون معدن، در مواردی که دارنده پروانه عملیات، شخصاً صلاحیت لازم برای قبول مسوولیت فنی معدن را داشته باشد، می‌تواند مسوولیت فنی معدن را طبق مفاد این شرح شغل به عهده گیرد.

۳- ساختار تشکیلاتی

اداره کلیه امور فنی معدن به‌عهده مسئول فنی است و برحسب ساختار تشکیلاتی معدن می‌تواند در عین حال رئیس معدن، سرپرست معدن، مسئول معدن و یا امثال آنها نیز باشد.

مسئول فنی معدن زیر نظر دارنده پروانه بهره‌برداری یا نماینده ذیصلاح وی یا بالاترین مقام مؤسسه (معمولاً مدیر عامل شرکت) انجام وظیفه می‌کند.

در محدوده پروانه‌هایی که دارای چند معدن یا کارگاه معدنی مستقل از یکدیگر و دارای طرح بهره‌برداری جداگانه است، مسئول فنی می‌تواند برای همه یک نفر بوده یا برای هر یک، مسئول فنی جداگانه تعیین و معرفی شود و در اینصورت دارنده پروانه عملیات باید محدوده فعالیت هر یک را تعیین و به‌اطلاع سازمان صنایع و معادن استان برساند.

در معادن درجه ۱ و مجموعه‌های بزرگ معدنی که دارای بخش‌های مستقل اکتشاف، استخراج، کانه‌آرایی و فرآوری است، یا بخش‌های فنی، اداری، مالی، خدمات و غیره از یکدیگر تفکیک شده‌اند، ممکن است مسئول فنی فقط رئیس بخش استخراج معدن یا بخش فنی معدن بوده و زیر نظر رئیس مجتمع معدنی یا جانشین وی انجام وظیفه کند.

چنانچه دارنده پروانه بهره‌برداری، عملیات استخراج را به‌صورت پیمانی یا به هر نحو قانونی دیگر به شخص حقیقی یا حقوقی دیگری واگذار کند، تعیین مسئول فنی نیز می‌تواند جزو وظایف آن شخص منظور شده و در قرارداد مربوط گنجانده شود، ولی به‌هرحال معرفی وی به وزارت صنایع و معادن جزو مسئولیت‌های دارنده پروانه عملیات است.

رؤسا، سرپرستان و مسئولان بخش‌ها و قسمت‌های فنی مختلف معدن زیر نظر مسئول فنی انجام وظیفه می‌کنند.

به‌استناد ماده ۱۰۴ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن و طبق شرح شغل مسئول ایمنی معدن، در معادنی که دارای حداقل (۲۵) نفر کارگر باشند، باید یک نفر ذیصلاح به عنوان مسئول ایمنی و یک نفر به عنوان مسئول بهداشت حرفه‌ای تعیین شود. در معادنی که کمتر از (۲۵) نفر کارگر دارند این مسئولیت به‌عهده اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن و یا سرپرست معدن است.

تبصره - وجود مسئول ایمنی و یا مسئول فنی عملیات معدنی و صنایع معدنی رافع مسوولیت‌های قانونی دارنده مجوز نخواهد بود. واگذاری سمت یا مسئولیت یا وظایف دیگر با حفظ سمت اصلی به مسئول فنی معدن، از سوی مؤسسه متبوع، با توافق وی بلامانع است، مشروط بر آنکه در اجرای وظایف اصلی وی اختلال ایجاد نکند.

۴- مسئولیت‌ها

مسئول فنی بالاترین مقام مسئول در امور فنی معدن تحت سرپرستی بوده و مسئولیت‌های کلی وی به‌شرح زیر است:

- بهره‌برداری بهینه از ذخایر معدنی و جلوگیری از اتلاف ذخایر.
- تعهدات دارنده پروانه عملیات در مورد حسن اجرای قانون معادن و آیین‌نامه اجرایی آن در امور فنی.
- رعایت اصول و مقررات فنی و مهندسی و استانداردهای متداول.
- برقراری شرایط ایمن در محل‌های کار و رعایت مقررات ایمنی توسط کارکنان.
- حفظ بهداشت محیط کار و کارکنان.
- رعایت موازین و مقررات حفاظت محیط زیست.
- استفاده مطلوب از منابع (مالی، تجهیزات و ماشین‌آلات، نیروی انسانی، مواد اولیه و ...) در امور فنی.
- تلاش برای رشد ارزش افزوده و مطلوبیت استفاده از مواد معدنی.
- رشد فناوری و بکارگیری فنون و روشهای نوین.
- هر زمینه دیگر تأثیرگذار بر بهبود کمی و کیفی فعالیت معدنی.

نظام نامه ها و دستورالعمل ها

تبصره- پذیرش مسئولیت های فوق توسط مسئول فنی، رافع مسئولیت های مقام مافوق وی و دارنده پروانه بهره برداری نخواهد بود.

۵- اختیارات

مسئول فنی معدن برای اجرای مسئولیت های خود، در چهارچوب طرح مصوب و ضوابط فنی و حرفه ای و مقررات مؤسسه متبوع دارای اختیار کامل است. چنانچه مقام مافوق وی یا دارنده پروانه بهره برداری بر کاهش اختیارات او اصرار ورزد یا دستوری برخلاف مقررات و ضوابط فنی و حرفه ای صادر کند، مسئول فنی می تواند ابتدا کتباً به وی متذکر شده و در صورت عدم توجه، مراتب را به سازمان صنایع و معادن و سازمان نظام مهندسی معدن استان کتباً گزارش کند و در این صورت آن بخش از مسئولیت وی که بر اثر کاهش اختیارات یا صدور دستور مغایر با مقررات، قابل اجرا نبوده، به تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان (طبق دستورالعمل هایی که متعاقباً ابلاغ می شود)، از وی ساقط خواهد شد.

(مسئول فنی می تواند با موافقت مقام مافوق خود یا دارنده پروانه بهره برداری یا برحسب ساختار تشکیلاتی معدن، برخی از اختیارات یا وظایف خود را به شخص یا اشخاص دیگر واگذار کند، یا از بین کارکنان ذیصلاح معدن در مواقع لازم حداکثر برای یک ماه برای خود جانشینی تعیین کند، اما در هر حال کلیه مسئولیت ها همچنان بر عهده او است
تبصره- چنانچه مدت مرخصی یا غیبت مسئول فنی از حدود مقرر تجاوز کند، دارنده پروانه عملیات موظف است شخص دیگری را طبق ضوابط همین شرح شغل جایگزین وی کرده و معرفی کند.

۶- شرح وظایف

وظایف کلی مسئول فنی معدن، شامل موارد زیر است:

- بررسی و پیشنهاد اصلاح طرح مصوب، در هر زمان که لازم باشد.
- انتخاب و بکارگیری روش های اجرایی مناسب.
- تهیه طرح های تفصیلی و اجرایی برای فعالیت های مختلف در صورت لزوم و دارا بودن صلاحیت لازم.
- پیشنهاد و نظارت بر انتخاب مشاور و پیمانکاران جزئی مورد نیاز و تأیید حسن انجام تعهدات آنها.
- تعیین سازمان کار و کمیت و کیفیت نیروی کار و نظارت بر تأمین آن.
- تنظیم برنامه های آموزشی پرسنل و مراقبت بر اجرای آن.
- تعیین نوع و تعداد تجهیزات، ماشین آلات و ابزار کار و نظارت بر تأمین آن.
- تعیین کمیت و کیفیت وسایل و لوازم مصرفی و پیگیری تأمین به موقع آنها.
- تهیه یا تأیید نقشه ها و طرح های آتشباری و درخواست تهیه مواد ناریه.
- نظارت بر انجام فعالیت های جاری و وظایف پرسنل تحت سرپرستی.
- اتخاذ تصمیم و صدور دستورات لازم برای بهبود عملیات و رفع مشکلات و نقایص.
- بازدیدهای ادواری و اتفاقی از محل های کار، بطوریکه همواره از وضعیت تمام محل های کار مطلع باشد.
- سازماندهی حفظ اسناد و مدارک فنی.
- تنظیم گزارش های ادواری و اتفاقی جهت مقام مافوق و دارنده پروانه بهره برداری طبق مقررات مؤسسه متبوع.
- تنظیم گزارش های ماهانه و ادواری و ارسال آن جهت مراجع ذیربط و یا وارد کردن اطلاعات در بانک های اطلاعاتی، طبق فرم ها و دستورالعمل های تعیین شده از سوی نظام مهندسی معدن.

نظامنامه‌ها و دستورالعمل‌ها

- تأیید نقشه وضعیت معدن و ارسال آن جهت مراجع ذیربط، هر سه ماه یکبار و طبق دستورالعمل تعیین شده از سوی نظام مهندسی معدن.
- انجام اقدامات لازم هنگام وقوع حوادث معدنی و اعلام فوری به مراجع ذیربط و وزارت صنایع و معادن در صورت وقوع حادثه (طبق ماده ۱۰۵ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن) و تهیه یا تأیید گزارش حادثه.
- همکاری با بازرسان اعزامی و مراجع مسئول و در اختیار قرار دادن اطلاعات مورد نیاز در چهارچوب مقررات مؤسسه متبوع.
- انجام همکاری لازم هنگام بروز حوادث معدنی در سایر معادن و وقوع بلاهای طبیعی طبق ضوابط مربوط.
- انجام وظیفه به‌عنوان مسئول ایمنی در معادن دارای کمتر از ۲۵ نفر کارگر، چنانچه طبق ضوابط ماده ۲ آیین‌نامه ایمنی معادن، این مسئولیت به او واگذار شده باشد.
- انجام سایر اقداماتی که در چهارچوب اجرای مسئولیت‌ها ضروری باشد.
- تبصره - فرم‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به انواع گزارش‌ها توسط نظام مهندسی معدن تهیه و بطور عمومی ابلاغ می‌شود.

۷ - شرایط اشتغال

- مسئول فنی توسط دارنده پروانه بهره‌برداری، یا شخص حقیقی یا حقوقی جانشین وی، انتخاب و استخدام می‌شود. انجام وظیفه مسئول فنی معدن در مدت اشتغال، به‌صورت تمام وقت است. موارد استثناء توسط وزارت صنایع و معادن تعیین و ابلاغ می‌شود. طریقه استخدام مسئول فنی، یکی از روش‌های معمول در کشور است.
- پذیرش کار در چهارچوب صلاحیت فنی و ظرفیت اشتغال دارنده پروانه اشتغال است. لذا دارنده پروانه اشتغال مکلف است قبل از پذیرش کار یا انعقاد قرارداد، از سازمان استانی که عضو آن است استعلام و گواهی تأیید صلاحیت و ظرفیت اشتغال باقی‌مانده خود را به کارفرما ارائه نماید. تصویر پروانه اشتغال و گواهی سازمان نظام مهندسی استان جزو مدارک استخدامی مسئول فنی معدن است.
- دارنده پروانه بهره‌برداری طبق تبصره ۲ ماده ۱۰۲ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن موظف است مسئول فنی را به سازمان صنایع و معادن استان معرفی کند و مدت و شرایط استخدام وی را اطلاع دهد و سازمان صنایع و معادن استان نیز مراتب را عیناً به اطلاع سازمان نظام مهندسی معدن استان می‌رساند.
- در صورت ادامه اشتغال مسئول فنی، بیش از یک سال، لازم است هر سال مراحل فوق تکرار شود.
- چنانچه دارنده پروانه اشتغال عضو سازمان استان محل اشتغال نباشد، سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف است مراتب را به سازمان استان مربوط گزارش کند. دارنده پروانه اشتغال نیز مکلف است مراتب استخدام خود به‌عنوان مسئول فنی و مشخصات محل اشتغال را به سازمان نظام مهندسی معدن استانی که عضو آن است اطلاع دهد تا در پرونده وی درج شود. در صورتیکه مدت اشتغال در استان دیگر بیشتر از ۶ ماه باشد باید به استان محل اشتغال انتقال یابد.
- مسئول فنی محق است در صورت تمایل با اعلام و استعفای کتبی قبلی، طبق مفاد قرارداد منعقد شده یا طبق مقررات استخدامی مؤسسه، از کار کناره‌گیری کند و همچنین کارفرما می‌تواند طبق مفاد قرارداد منعقد شده یا طبق مقررات استخدامی مؤسسه، با اعلام قبلی به خدمات مسئول فنی خاتمه دهد. در اینصورت دارنده پروانه بهره‌برداری مکلف است طبق مراحل فوق و حداکثر ظرف مدت یک ماه،

نظام نامه ها و دستور العمل ها

فرد دیگری را بجای وی تعیین و معرفی کند. تا زمان معرفی فرد جدید، مسئول فنی همچنان عهده دار انجام وظایف و مسئولیت های خود خواهد بود.

مسئول فنی معدن نمی تواند بطور همزمان شغل تمام وقت دیگری داشته باشد. به همین دلیل اشتغال همزمان هر فرد به عنوان مسئول فنی در دو معدن، غیرممکن است، مگر در موارد استثنا که توسط وزارت صنایع و معادن تعیین می شود. البته اشتغال غیر تمام وقت به کارهای دیگر، چنانچه معیار با مقررات مؤسسه متبوع نباشد، و یا پذیرش سمت های دیگر در مؤسسه متبوع طبق ماده ۳ این شرح شغل، بلامانع است. همچنین می تواند از ظرفیت اشتغال سالانه باقی مانده خود، با موافقت سازمان نظام مهندسی معدن استان، برای انجام کارهای حرفه ای دیگری که غیر تمام وقت باشد استفاده کند.

تبصره - به منظور هماهنگ کردن مراحل مختلف انتخاب و انعقاد قرارداد با مسئول فنی معدن، سازمان نظام مهندسی معدن می تواند فرم های لازم را تهیه و در اختیار سازمان های صنایع و معادن و نظام مهندسی معدن استان، جهت استفاده متقاضیان قرار دهد.

۸ - حق الزحمه

برای محاسبه میزان استفاده از ظرفیت اشتغال، حق الزحمه ماهانه مسئول فنی معدن با توجه به بزرگترین پایه پروانه اشتغال وی و براساس حق الزحمه پایه نقره ماه، طبق مبانی قیمت گذاری خدمات مهندسی، تعیین می شود.

قرارداد استخدامی نیز می تواند بر مبنای تعرفه حق الزحمه برای پایه متناسب با درجه معدن طبق ماده ۲ این شرح شغل، تنظیم شود، که در این صورت ضرایب منطقه ای، سختی کار و ضریب ویژه شغلی نیز قابل اعمال است. ضریب ویژه شغلی برای مسئول فنی معدن تا ۱/۱۵ قابل تعیین است. اضافات، فوق العاده ها، پاداش و کسور طبق قرارداد فی مابین یا مقررات عمومی کشور یا مقررات استخدامی مؤسسه متبوع تعیین می شود.

پرداخت حق الزحمه اضافی به مسئول فنی معدن، در حالتی که مسئولیت ایمنی معدن را نیز به عهده داشته باشد، یا در مواردی که طبق ماده ۳ این شرح شغل مسئولیت و وظایف دیگری را با حفظ سمت پذیرفته است، الزامی نبوده و طبق صلاح دید کارفرما انجام می شود.

۹ - تخلفات

تخلفات حرفه ای، انضباطی یا انتظامی مسئول فنی، طبق مفاد آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی معدن توسط شورای انتظامی استان بررسی و در مورد آن تصمیم گیری می شود. علاوه بر آن دارنده پروانه بهره برداری یا جانشین وی می تواند در مورد تخلفات احتمالی مسئول فنی، مطابق مفاد قرارداد فی مابین یا مقررات مؤسسه، مشروط بر آنکه قبلاً به وی ابلاغ شده باشد، عمل نموده و در صورت لزوم از وی به مراجع ذیصلاح نیز شکایت کند.

مسئول فنی معدن تا هنگام رسیدگی و صدور حکم شورای انتظامی استان و در مدت اعتبار قرارداد استخدامی، همچنان عهده دار انجام وظایف و مسئولیت های خود خواهد بود و حق الزحمه وی نیز تا آخرین روز کار قابل پرداخت است.